

POMOČ TERAPEVTSKEGA PSA PRI DELU SPECIALNE PEDAGOGINJE V OSNOVNI ŠOLI

MATEJA SLAPNIK

INDIVIDUALNE URE DODATNE STROKOVNE POMOČI

Kot specialna pedagoginja oz. defektologinja delam že več kot dvajset let z otroki, ki imajo različne motnje in primanjkljaje. V tem času se je nabralo kar nekaj delovnih izkušenj. Zadnjih pet let me na moje delovno mesto spremlja tudi terapevtska psička Kity. Je mešanica, stara 8 let, manjše rasti, ki ima neverjetno potrebo in željo po druženju z otroki. Terapevtski pes je že od leta 2013.

Kity prihaja v šolo dvakrat tedensko. Največ časa sodeluje pri urah DSP v kabinetu specialne pedagoginje. Pri teh urah je pasivna opazovalka učnega procesa ali pa aktivna motivatorica pri razvijanju različnih učnih strategij (branje, pisanje, računanje) in razvojnih funkcij učencev (samokontrola, pozornost, potrpežljivost, aktivnost pri delu, samozavest). Vključi-

jemo jo tudi v proces učenja v razredih vseh treh triad. Največ sva sodelovali z učiteljicami in učenci prve triade. S pomočjo Kity se učenci učijo črke, števila, urijo branje, pisanje, računanje. V drugi triadi Kity vključujemo predvsem pri razrednih urah, kjer se pogovarjamo o odnosih do ljudi in živali, pristopu do živali ter razvijamo odgovornost učencev. V tretji triadi je Kity vključena kot motivatorica pri urah utrjevanja učne snovi pri matematiki, slovenščini in naravoslovju.

Kot terapevtski par se udeležujeva tudi različnih dejavnosti v šoli. Sodelujeva na športnih dnevih, spremljali sva učence drugih in osmih razredov na bivanje v naravi. Sodelujeva tudi z učenci, ki obiskujejo podružnično šolo s prilagojenim programom. V tem primeru Kity spodbuja učence k večji aktivnosti pri učenju delu in gibalnih dejavnostih.

Na osnovnih šolah imamo približno 8 odstotkov učencev s posebnimi potrebami. Da učenec pridobi tak status, mora

biti najprej izpeljan petstopenjski proces učne pomoči, ki jo zagotovi šola. Če kljub tej pomoči učenec ni uspešen, se poda predlog za usmerjanje. Mnenje izdajo komisije za usmerjanje otrok, končno odločbo pa izda Zavod Republike Slovenije za šolstvo.

Na podlagi teh odločb otroke razvrstimo glede na različne posebne potrebe:

- otroci z motnjami v duševnem razvoju,
- slepi in slabovidni otroci oziroma otroci z okvaro vidne funkcije,
- gluhi in naglušni otroci, otroci z govorno-jezikovnimi motnjami,
- gibalno ovirani otroci,
- dolgotrajno bolni otroci,
- otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja,
- otroci z avističnimi motnjami
- ter otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami.

V OS imamo vključene otroke z vsemi naštetimi posebnimi potrebami, razen otroci z duševnimi motnjami so vključeni v druge vzgojno-izobraževalne enote.

PREDSTAVITEV PRIMERA DOBRE PRAKSE

V šolskem letu 2017/2018 sem v mesecu januarju dobila v obravnavo deklico v prvem razredu, opredeljeno kot otroka z znorno govorno-jezikovno motnjo in dolgotrajno bolnega otroka. Obravnava je potekala s pomočjo terapevtske psičke. Pri deklici se je zaradi zdravstvenih težav, ki jih je imela v svojem zgodnjem otroštvu na področju sluha, razvila govorno-jezikovna motnja. Zaradi številnih zdravstvenih težav se je pri deklici razvil delni selektivni mutizem.

Selektivni (ali elektivni) mutizem je redka, vendar zelo kompleksna motnja, ki se pojavi pri manj kot enemu odstotku otrok in prizadene več deklic kot dečkov. Ti otroci so sposobni oblikovati govor, vendar so v določenih socialnih situacijah preprosto tihi in ne govorijo.

TAKŠE POMOČIŠČE 151

Selektivni mutizem lahko resno vpliva na življenje otroka. Zaradi kompleksnosti motnje jo pogosto odkrijejo šele z otrokovim vstopom v šolo. (K. Kesić – Viva) Z deklico smo postopoma začeli delati že, ko je bila vključena v vrtec. In sicer strokovna delavka, ki ji je nudila dodatno strokovno pomoč v vrtcu, jo je nekajkrat pripeljala, da spozna šolsko okolje, v katerega se bo vključila. Ob teh obiskih jo deklica že spoznala Kity. Že ob prvem kontaktu se je videlo, da ima neizmerno rada pse. Takoj sta se povezali in deklica je Kity božala in se z njo krljala. To so bili obiski v tišini, kar pomeni, da se deklica kljub zadovoljstvu ni odzivala v verbalizacijo. Ni govorila, vendar se je na njenem obrazu izražalo zadovoljstvo.

Ob vključitvi v prvi razred je deklico še naprej individualno obravnavala strokovna delavka iz vrta, da ne bi bila deklica izpostavljena še večjim spremembam poleg novega okolja, šolskega reda in sistema, novih sošolcev, učiteljice in vzgojiteljice v razredu. Ker pa je z mesecem januarjem

odšla strokovna delavka na porodniški stalež, sem prevzela obravnavo deklice. Deklica ima po odločbi opredeljene 2 uri dodatne strokovne pomoči specialnega pedagoga, 1 uro logopeda, 1 uro učne pomoči, ki jo izvaja učiteljica razrednega pouka, in 1 uro svetovalne storitve.

Glede na to, da je deklica prihajala k specialni pedagoginji dvakrat tedensko, sem ji urnik prilagodila tako, da je bila na obravnavi tiste dneve, ko je bila Kity prisotna v šoli.

Prva srečanja Kity in deklice v šoli so bili obiski v razredu še preden sem prevzela individualno obravnavo. Z učiteljico sva se dogovorili za sistematične uvodne ure v razredu, da bi deklico spodbudili h govoru v razredu. To so bile ciljno naravnane ure, da bi jo spodbudili k verbalnemu odzivu v razredu, vendar je bilo verbalnega odziva zelo malo oz. nič.

Prve individualne ure ob pomoči terapevtske psičke so bile zelo naporne, ker je bilo verbalnega odziva zelo malo. Deklica ni spregovorila besede več minut in se ni od-

zivala na vprašanja, čeprav sem uporabila Kity kot motivacijo.

REZULTATI S POMOČJO TERAPEVTSKEGA PSA

Neverjetno se ji je spremenil odziv na obravnavo, ko je lahko psičko božala. To je bila zanjo nagrada, ker je prišla k individualni obravnavi. V kabinetu sem jo skušala s pomočjo Kity sprostiti, tako je z njo izvajala različne aktivnosti. To ji je bilo v veliko veselje. Nato sem ji pokazala, da se Kity odziva na povelja. Vendar morajo biti ukazi jasni in razločni. Neverjetno si je želela, da bi jo ubogala. Ob teh aktivnostih se ji je na obrazu pokazalo neverjetno zadovoljstvo in govor je počasi stekel. Seveda je njen govor še vedno nerazločen, vendar se sedaj pri individualnih urah verbalno odziva. Zadošča, da jo Kity gleda ali je prisotna.

Pokazala sem ji, da čeprav Kity podam jasen ukaz, včasih ne izpelje vsega tako, kot bi morala, in moram ukaz ponoviti. S pomočjo tega sem ji razložila, da ni nič naro-

be, če mora kdaj kakšno besedo ali stavek ponoviti, da bo razumljena.

Deklica ima težave tudi z grafomotoriko, njena motorika je okorna, prav tako fina motorika. Kity ji je prinesla različne grafomotorične vaje ali črtne slike psov, ki jih je morala dokončati. Ob vsaki uspešni učni aktivnosti je bila Kity prisotna, da jo je učenka pobožala in z božanjem sprostila svojo napetost.

Največji uspeh je bil dosežen proti koncu šolskega leta, ker je bila ob vodeni pripravi doma in v šoli pripravljena stopiti pred razred v spremstvu Kity in mene ter imela govorni nastop, opis najljubše živali. Govorni nastop je opravila suvereno in brez večjih težav. Kity pa je samo sedela ob njej.

NAČRTI ZA NADALJNJE DELO

Ker je primarna motnja slaba artikulacija glasov, bom v naslednjem šolskem letu delala na urjenju pravilne izgovorjave posameznih glasov in slušnem zaznavanju.

TAKŠE POMOČIŠČE 152

nju glasov v besedah in pravilnem zapisu besed. Pri teh aktivnostih bom vsekakor vključevala terapevtskega psa. Sproti se mi bo pokazalo, pri katerih aktivnostih bo smiselno vključevati psa in s tem spodbujati govorni razvoj.

POMEMBNE POVRATNE INFORMACIJE

Največ povratnih informacij o učenem napredovanju deklice mi je sproti podajala njena mama. Povedala je, da doma veliko pripoveduje o Kity, komaj je čakala ponedeljek in petek, ko je prihajala na individualno obravnavo. Občutek je imela tudi, da je deklica pri učenih aktivnostih bolj sproščena. Tudi doma bodo lahko še bolj delali na pravilni izgovorjavi glasov. Učiteljica je povedala, da se vedno bolj tudi govorno vključuje pri pouku in sodeluje brez zadržkov.

PES – NAJBOLJŠI PRIJATELJ

Če se učiš ob pozitivnih čustvih, se učiš hitreje in znanje se globlje vtisne v možgane. Zato se vedno zagovarjam, da je potrebno v šolsko okolje prinesiti pozitivna čustva in s pomočjo njih spodbujati učenje. In če ima kdo pozitivna čustva v sebi, je to pes s svojo zvestobo in zaupanjem.

Vso svojo delovno dobo sem imela željo, da bi pripeljala psa v šolo, in to je bila verjetno moja največja želja in najboljša ideja, ki sem jo izpeljala. Kuža je protiutež sodobni elektroniki in v ljudeh izzove reakcije in dejanja, ki jih drugače skrivajo v sebi. Pes te res ne ocenjuje in te sprejme takšnega, kot si.

Viri:
<https://www.cina.si/Otroci/CS%20%20A1%20%20leczni-Pediatrja/563/>
Selektivni učni form

